

13 mei 2020, 15.00 uur

COVID-19-monitor Inspectie van het Onderwijs: Wat deden scholen en instellingen, in de periode van schoolsluiting tot aan 23 april, om het onderwijs zo goed mogelijk te continueren?

Het onderzoek

Door telefonisch in gesprek te gaan met besturen, scholen en instellingen uit de sectoren po, vo, so, mbo en ho verzamelde de inspectie informatie over wat besturen, scholen en instellingen in de periode van schoolsluiting tijdens de coronacrisis deden om het onderwijs zo goed mogelijk te continueren. De vragen richtten zich onder andere op de vormgeving van het afstandsonderwijs, op de inrichting van opvang en onderwijs op school en op leerlingen in een kwetsbare positie. Op die manier geven we voor het gehele onderwijsstelsel op sectorniveau, en dus niet op school- of instellingsniveau, een beeld van de huidige situatie. Het onderzoek betreft een monitor. De inspectie is voornemens om voor de zomervakantie en in het najaar de besturen, scholen en instellingen opnieuw te benaderen over de situatie op dat moment. In het voorjaar van 2021 zullen we hierover ook rapporteren in de jaarlijkse Staat van het Onderwijs.

Samenvatting speciaal onderwijs

Inspecteurs hebben, tussen 15 en 23 april 2020, schoolleiders van een representatieve steekproef van 49 scholen voor speciaal onderwijs telefonisch geïnterviewd over de periode tot dan (cluster 2: 12%, cluster 3 en 4: 10%, cluster 3: 45%, cluster 4: 33%).

De hoofdbevindingen op een rij:

- Allereerst benoemden schoolleiders positieve aspecten. Zij prezen onder meer de betrokkenheid, inzet en flexibiliteit van het personeel, de snelheid waarmee het afstandsonderwijs is opgezet en de samenwerking hierin met ouders. Leraren bleken erg creatief in het bedenken van allerlei manieren om het onderwijs langs digitale weg in te richten onder andere door instructiefilmpjes te maken en met groepen en individuele leerlingen te videobellen. En bij leerlingen die het persoonlijk contact met hun vertrouwde juf of meester niet konden missen, legden ze huisbezoeken af, op afstand voor de deur of met een raam ertussen.
- Het meeste onderwijs vond plaats op afstand: 68% van de bevroegde scholen gaf aan dat vrijwel alle leerlingen onderwijs op afstand volgden, op 32% van de scholen was dat ongeveer driekwart. De meeste leerlingen namen actief deel aan het afstandsonderwijs. Voor het kleine deel van de leerlingen dat minder actief (of zelfs niet) deelnam, waren de grootste belemmeringen de beperkte mogelijkheden van ouders om de leerling te ondersteunen en de specifieke beperking van de leerling. Sommige so-leerlingen hebben een sterke behoefte aan vaste structuren en hebben moeite zich aan nieuwe situaties aan te passen.
- Bij onderwijs of opvang op school gaven de meeste scholen aan dat het om leerlingen ging met een kwetsbare thuissituatie of een cruciaal beroep van één of beide ouders. Verschillende scholen gaven aan dat het aantal aanvragen van ouders voor opvang op school gedurende de afgelopen periode geleidelijk aan is toegenomen.

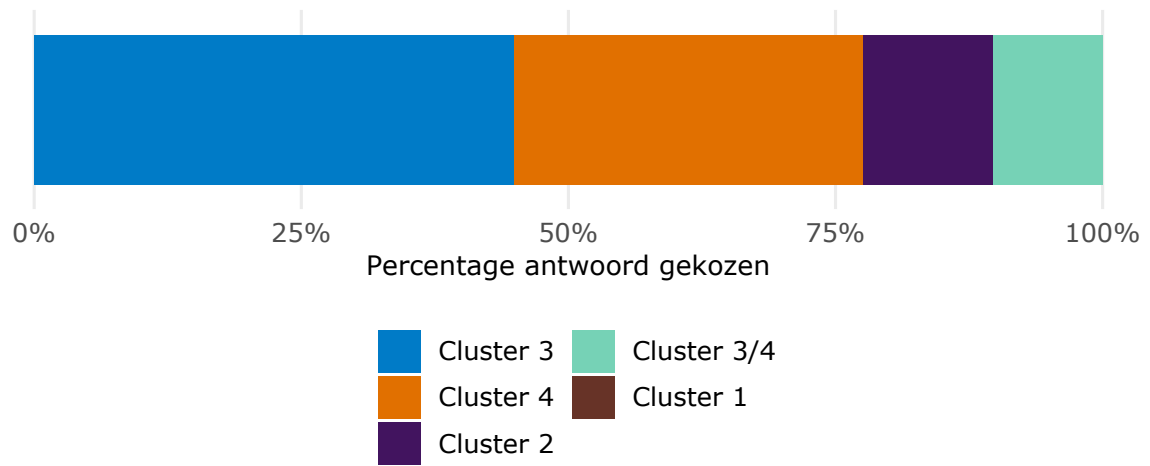
- Ongeveer een derde van de scholen koos bij het geven van afstandsonderwijs voor een selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma. Ruim een op de vier scholen legde, vooral in de eerste drie weken, de nadruk op onderhoud en herhaling. Daarnaast ontwikkelden veel scholen allerlei nieuwe online activiteiten.
- Drie op de tien scholen gaven aan dat de leraren minstens een keer per dag contact hadden met de leerlingen. Bij 45% van de scholen was er meer keren per week contact met de leerlingen en bij 27% van de scholen een keer per week. Met de ouders/verzorgers had 16% van de scholen dagelijks contact, 47% meer keren per week en 37% een keer per week of per twee weken. Een grote meerderheid van de scholen gaf aan dat ze de ouders advies geven over hoe zij hun kinderen pedagogisch kunnen begeleiden. Scholen zetten hier vaak mentorgesprekken voor in en lieten leden van de Commissie voor de Begeleiding contact opnemen met ouders/verzorgers en/of kinderen.
- Vrijwel alle scholen schatten in dat de leerlingen gemiddeld minder tijd besteedden aan het afstandsonderwijs dan de gemiddelde onderwijstijd vóór de coronacrisis. Bij driekwart van deze scholen betrof dit meer dan een halvering van de onderwijstijd. Tegelijkertijd gaven sommige scholen aan dat een deel van de leerlingen thuis intensiever aan het werk lijkt te zijn, omdat daar minder afleiding is.
- Op vrijwel alle de scholen probeerden docenten extra aandacht te geven aan leerlingen uit problematische gezinssituaties. Het merendeel had hierover (intensief) contact met zorgverleners. Het gaat dan vaak om kinderen voor wie ook al voor de coronacrisis extra hulp werd ingezet. Bij het merendeel van de scholen gaven docenten ook extra aandacht aan leerlingen die geen digitale faciliteiten hadden voor afstandsonderwijs. Veel van die scholen hielpen deze leerlingen aan een laptop of andere digitale voorzieningen. Daarnaast bestond bij een aanzienlijk deel van scholen de noodzaak om extra aandacht te besteden aan leerlingen met NT-2 problematiek of aan nieuwkomers.
- Als voornaamste belemmeringen in het organiseren en uitvoeren van aangepast onderwijs benoemen de scholen de thuissituatie van de leerlingen, het gebrek aan persoonlijk contact met leerlingen en de beperkte mogelijkheden van ouders/verzorgers om hun kind te ondersteunen. Een klein deel van de scholen met schoolverlaters gaf aan dat het niet meer in alle gevallen duidelijk was of de overstap naar het reguliere onderwijs door kon gaan.

Overzicht van de data in grafiekvorm

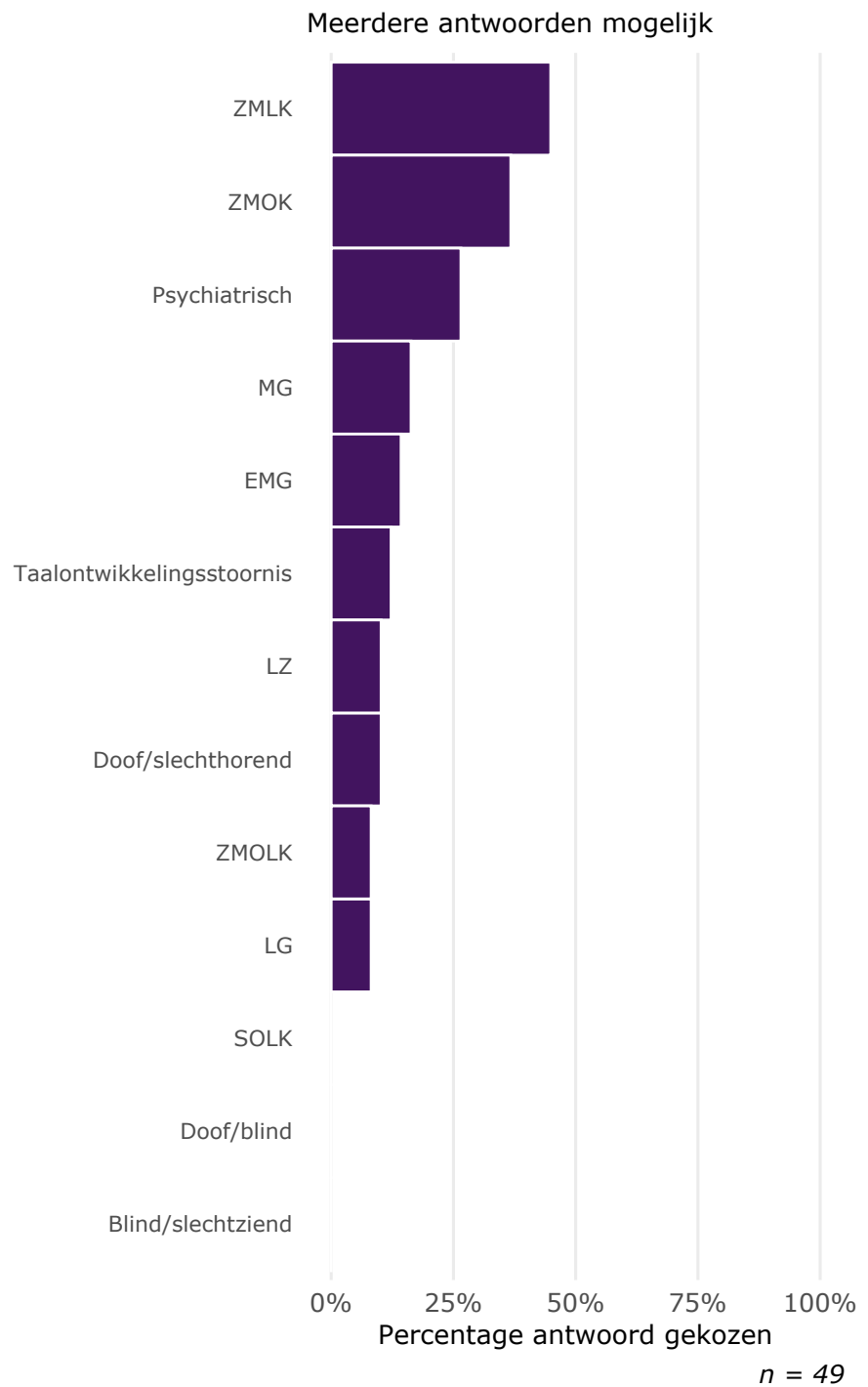
De volgende pagina's tonen de onderzoeksresultaten in grafiekvorm. Wilt u de exacte onderliggende cijfers weten? Of ervaart u problemen met de digitale toegankelijkheid van de informatie? Neem dan contact op via het [contactformulier](#).

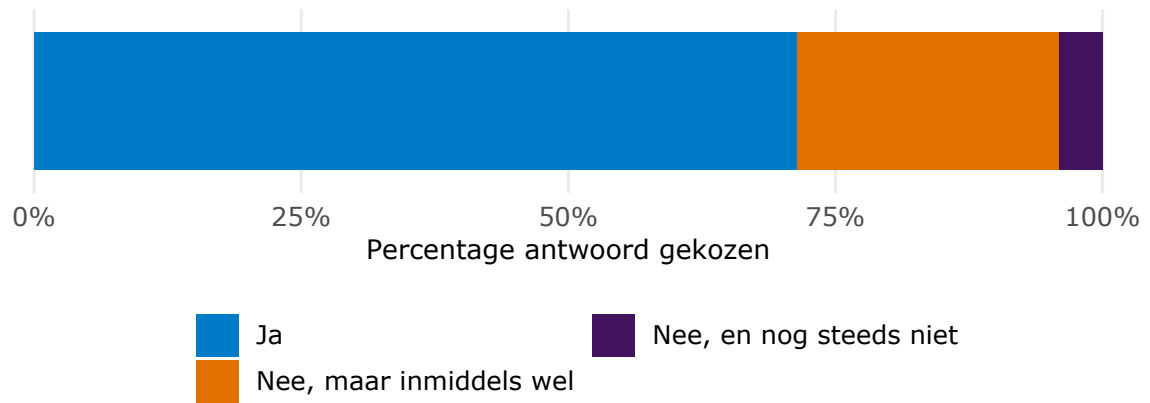
Populatie

Tot welk cluster behoort de school?

$n = 49$

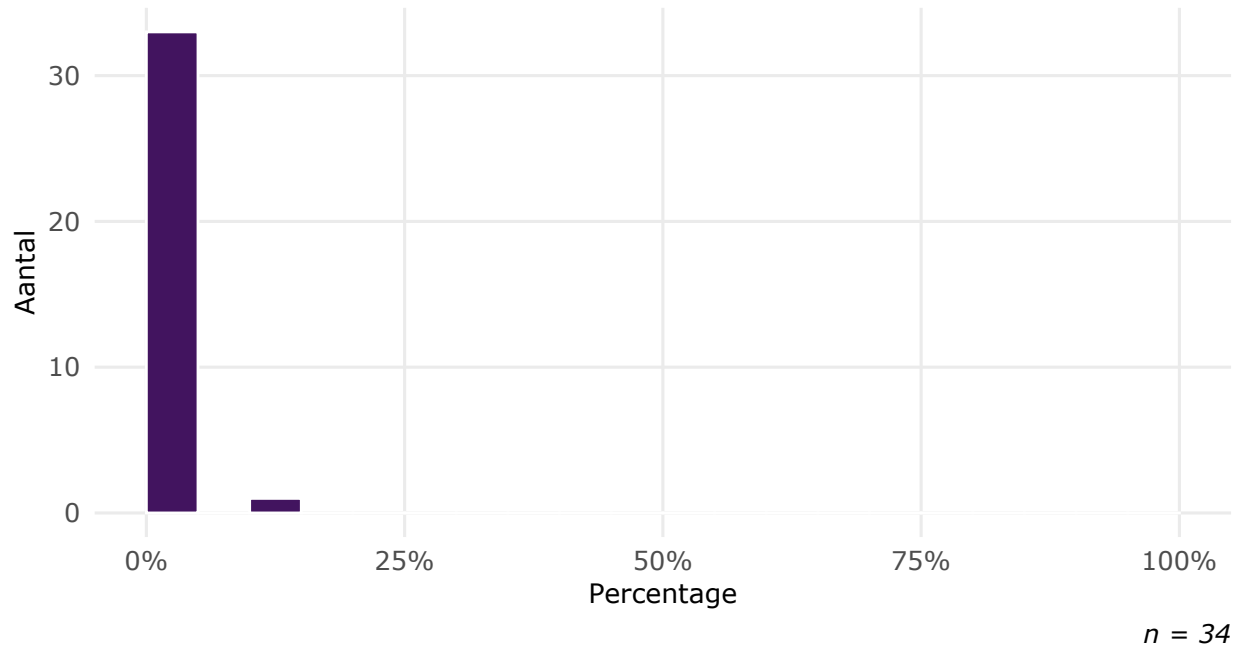
Welk type leerlingen gaan naar de school?

Maakte de school voor de COVID-19-crisis al gebruik van een digitale schoolomgeving?

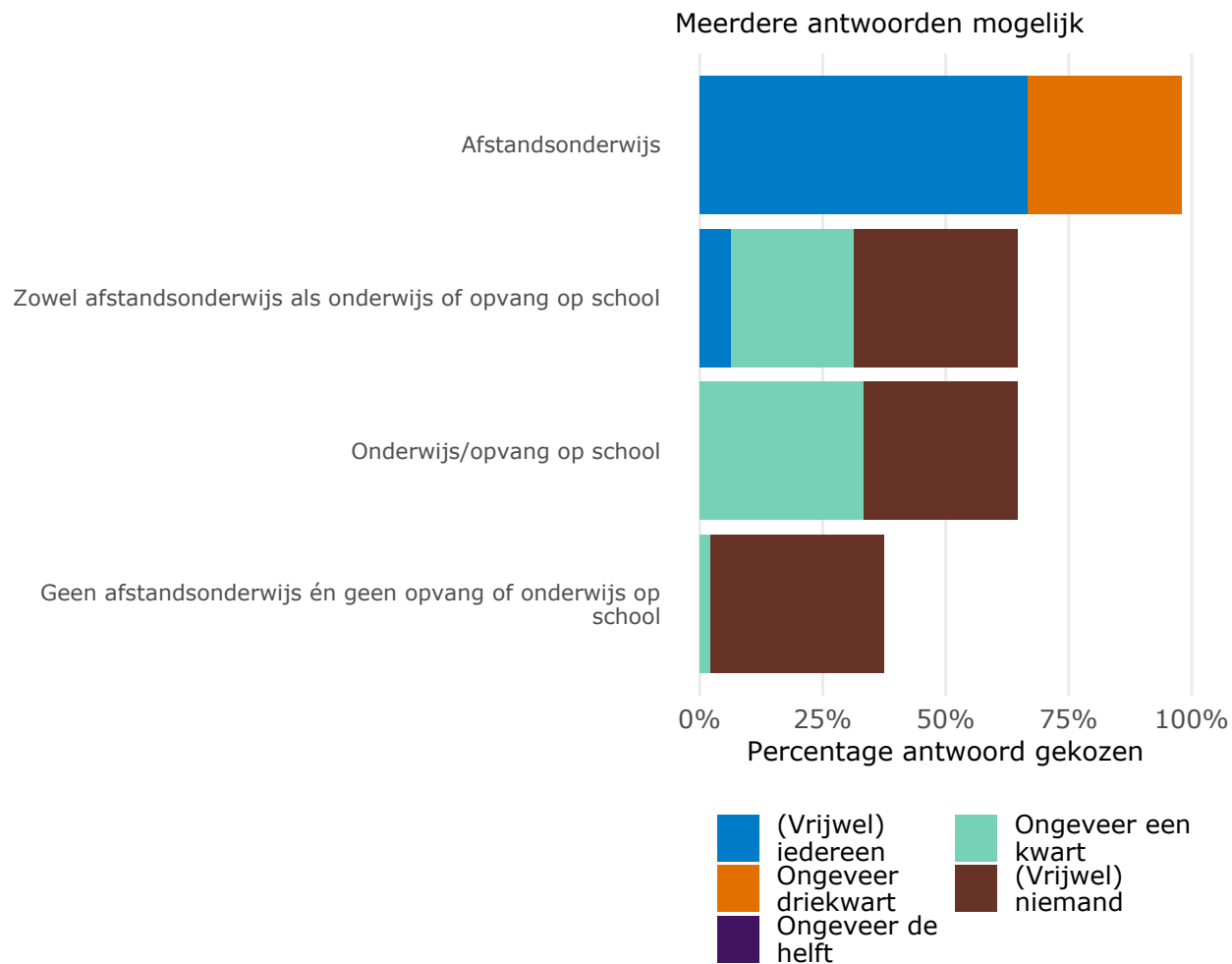
n = 49

Algemeen

Met welk deel van de leerlingen heeft de school sinds ze niet meer naar school komen, geen contact gehad?

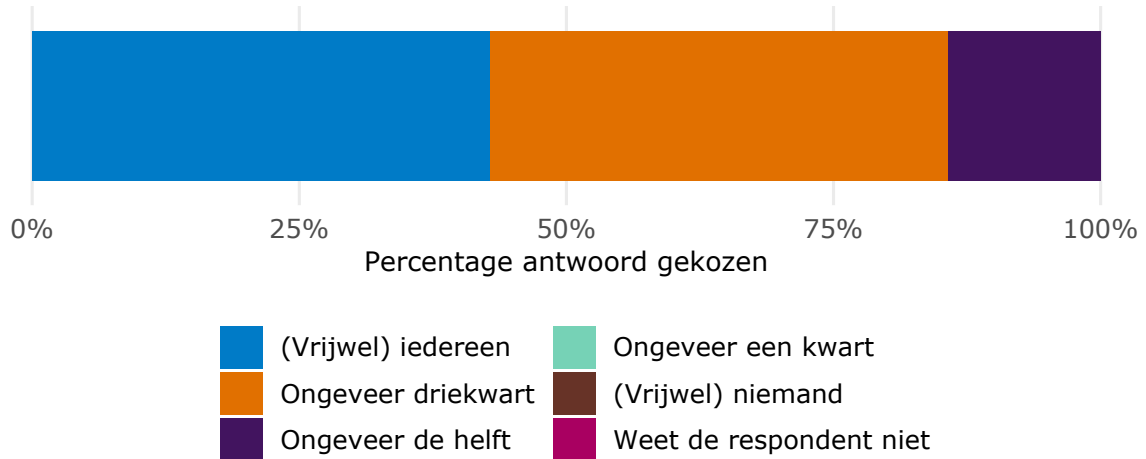
Welk deel van de leerlingen krijgt momenteel afstandsonderwijs, onderwijs/opvang op school, een combinatie van beiden, of geen onderwijs?

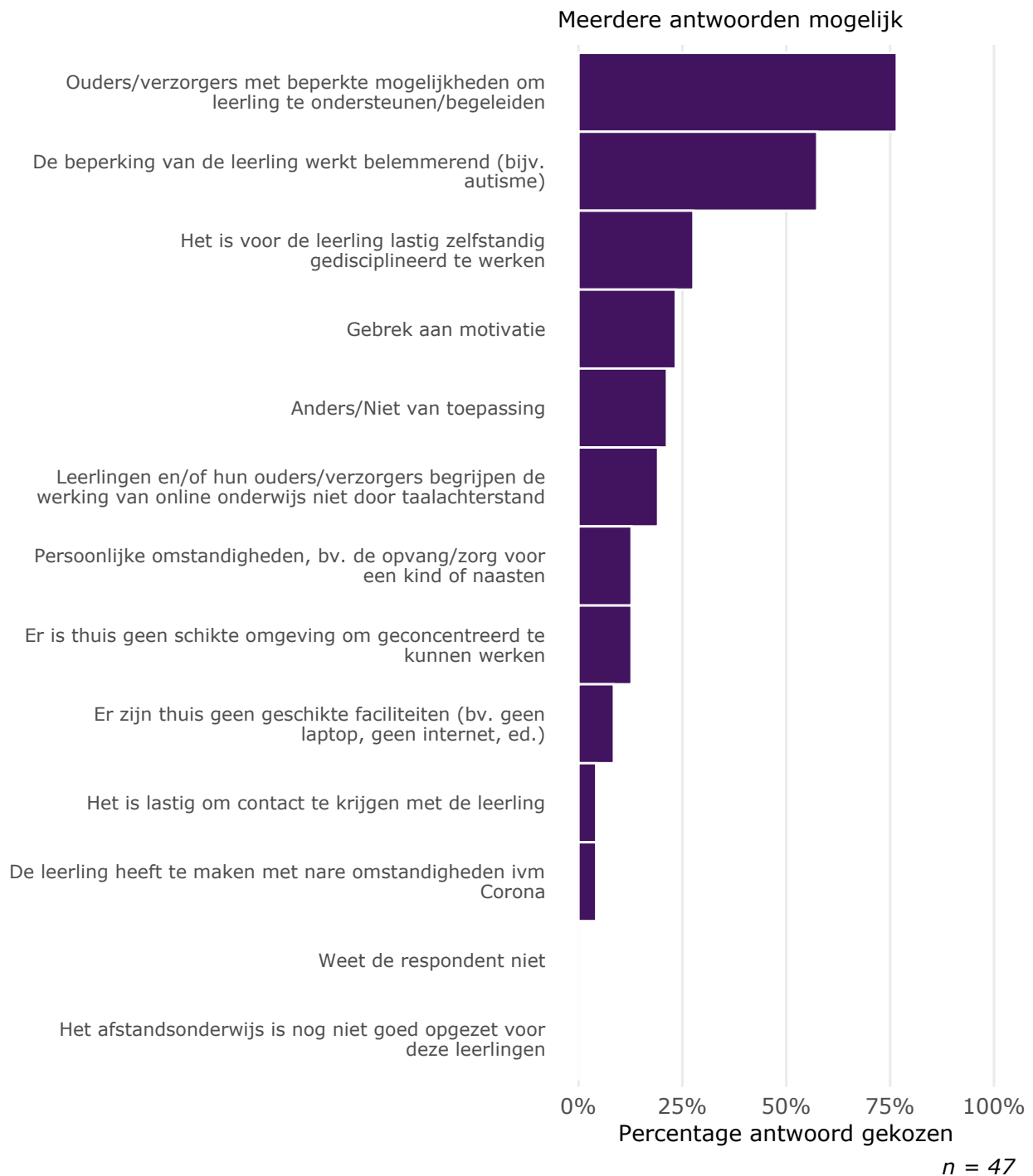
n = 48

Afstandsonderwijs

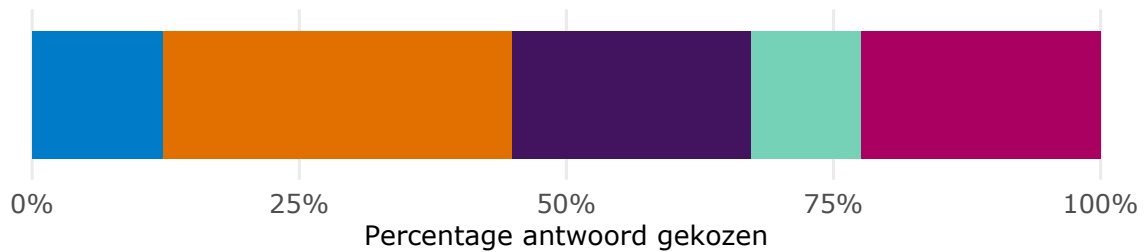
Welk deel van de leerlingen die afstandsonderwijs krijgen, neemt volledig deel aan het onderwijsprogramma?

n = 49

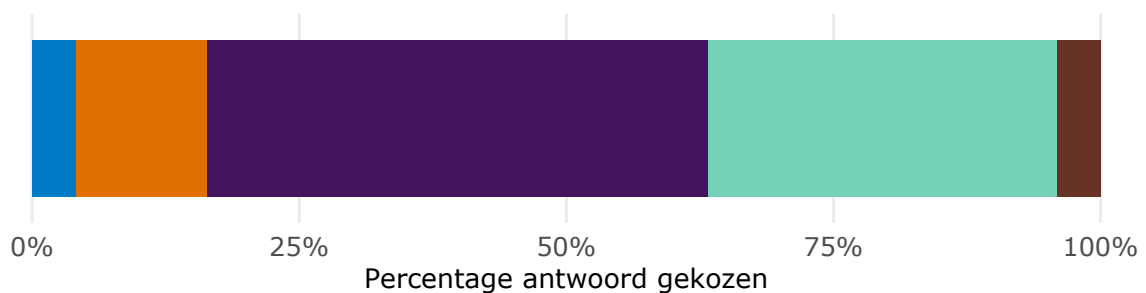
Als er leerlingen niet actief meedoen aan het onderwijs, waarom is dit?

Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud vormgegeven bij afstandsonderwijs?

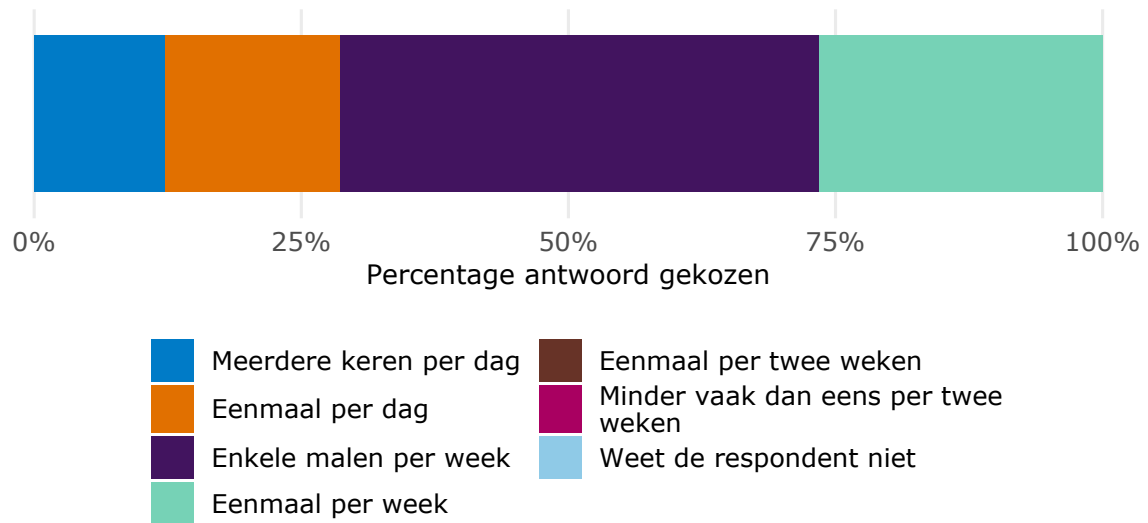

n = 49

Hoe vaak heeft iemand van de school contact met de ouders/verzorgers over het afstandsonderwijs?

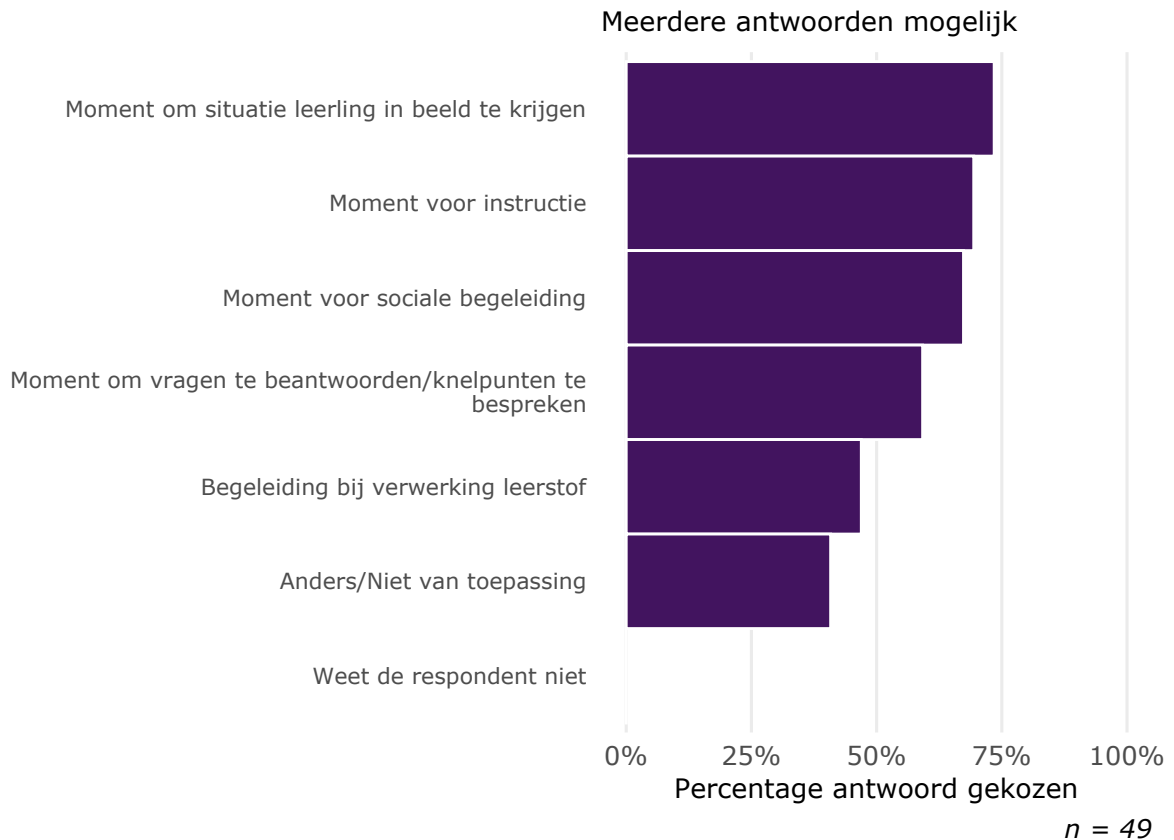

n = 49

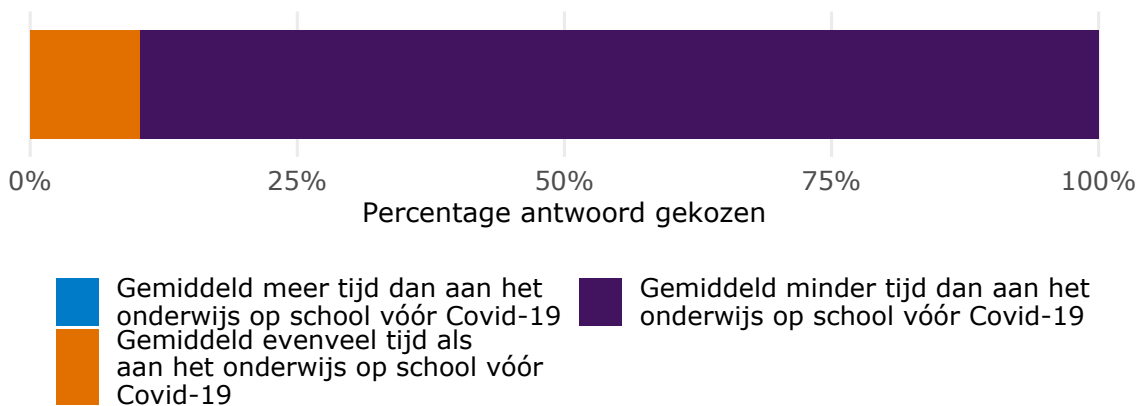
Hoe vaak heeft iemand van de school contact met de leerlingen?

n = 49

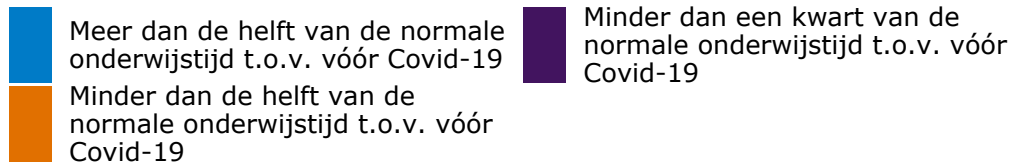
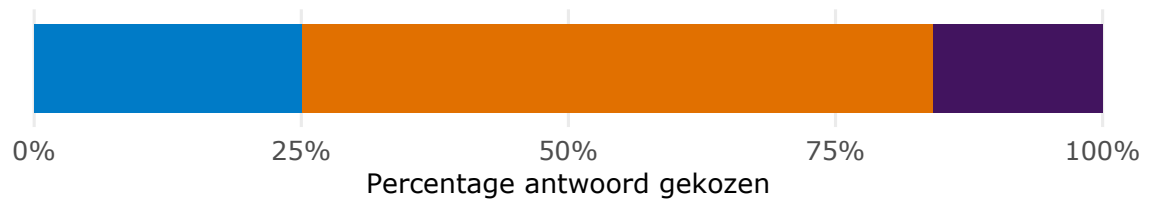
Waaruit bestaat het contact van de school met de leerlingen?

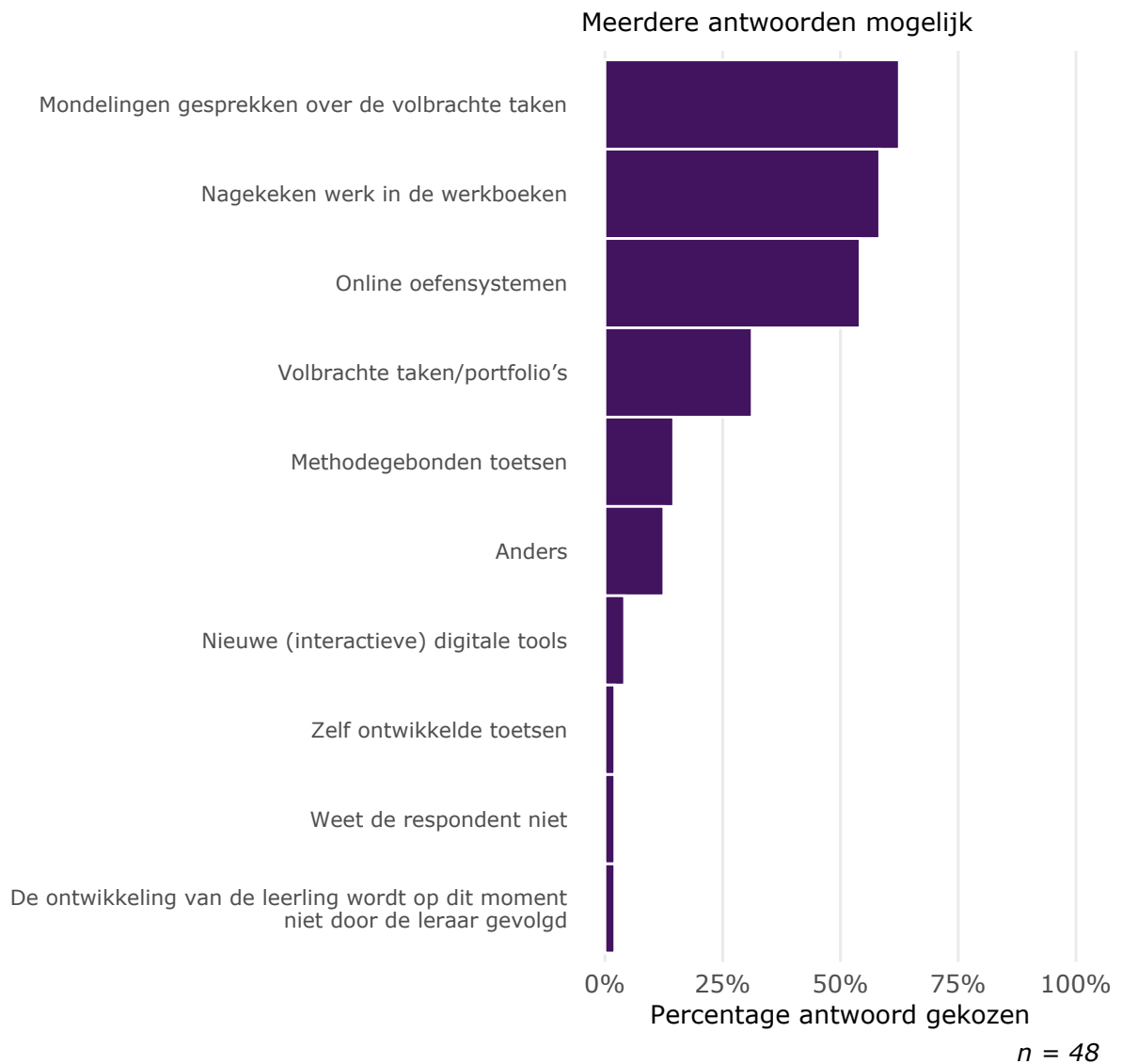

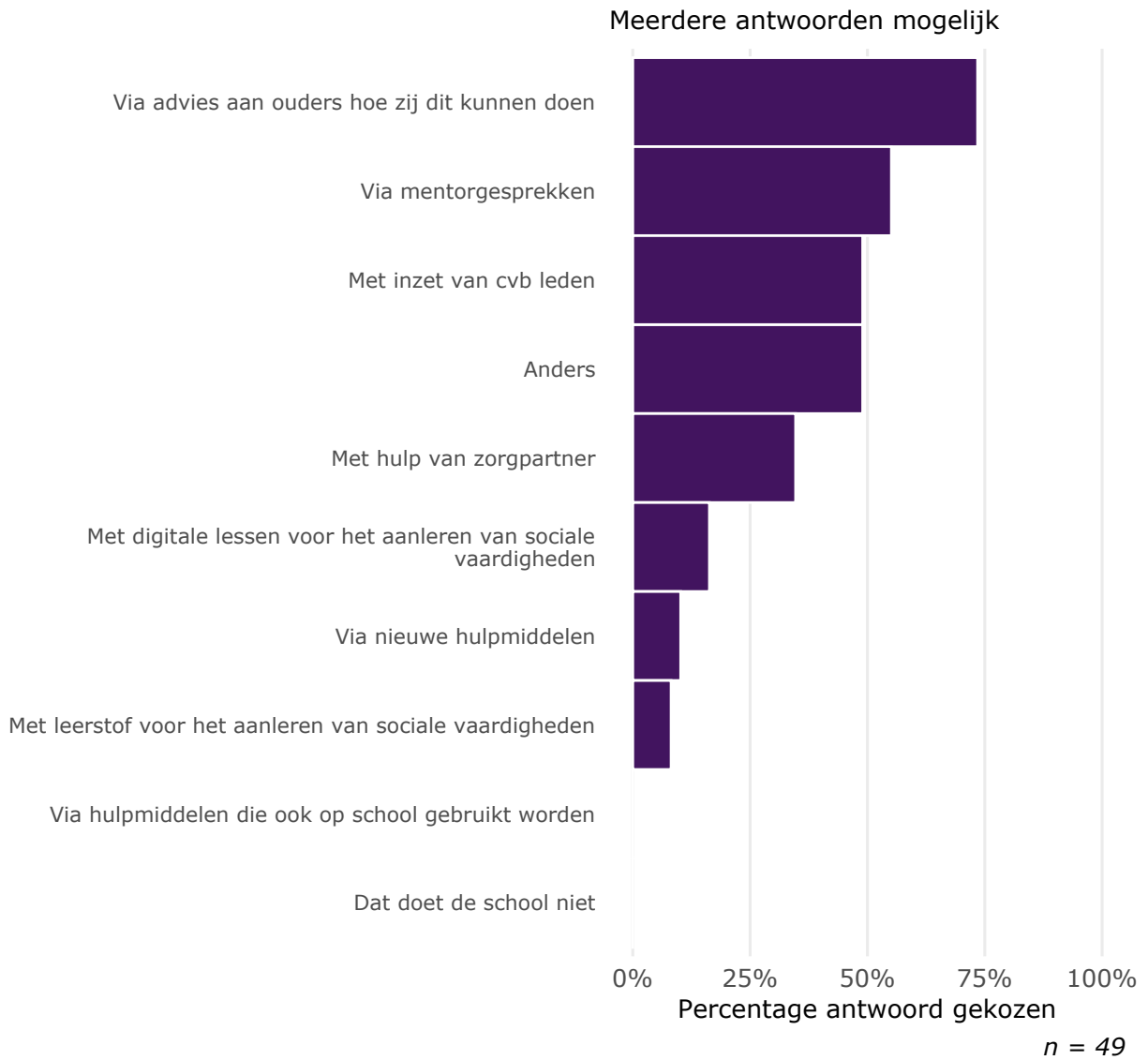
Hoeveel tijd besteden leerlingen aan afstandsonderwijs?

n = 49

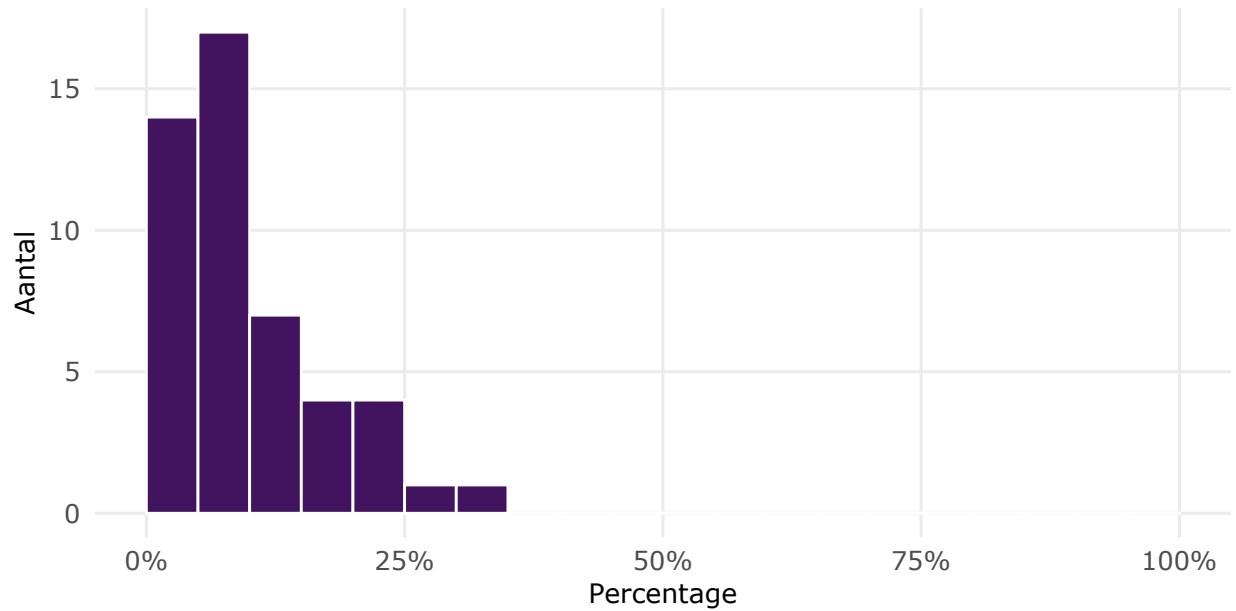
Hoeveel minder tijd besteden leerlingen nu aan onderwijs? $n = 44$

Op welke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen gevolgd?

Op welke manieren probeert de school de leerlingen op afstand pedagogisch te begeleiden?

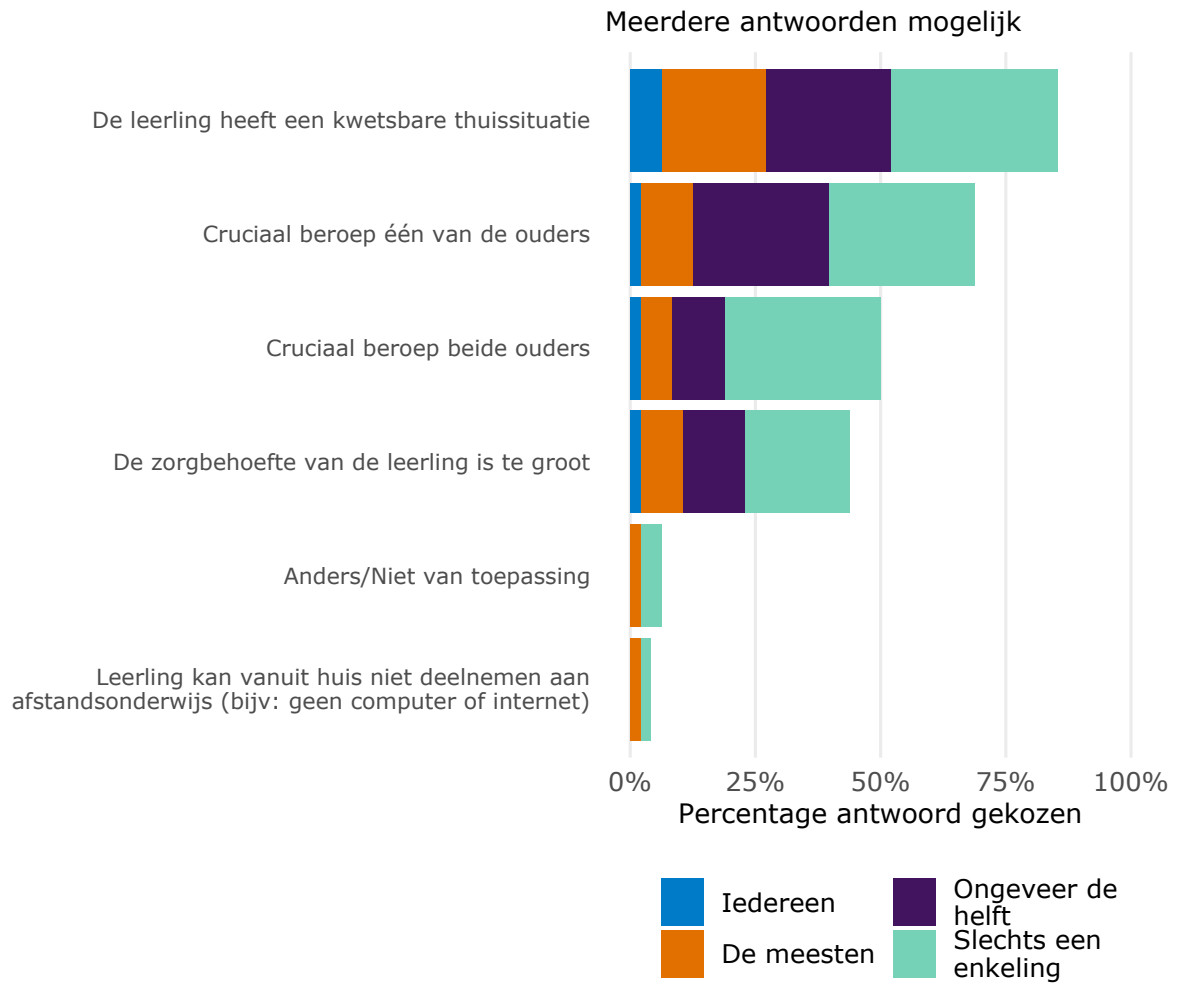
Opvang of onderwijs op school

Welk deel van de leerlingen wordt opgevangen of krijgt onderwijs op school?

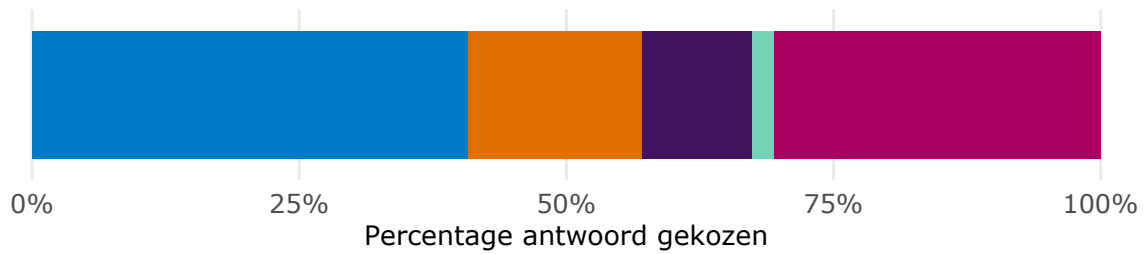
n = 48

Als er leerlingen worden opgevangen of onderwijs krijgen op school, waarom is dit?

n = 48

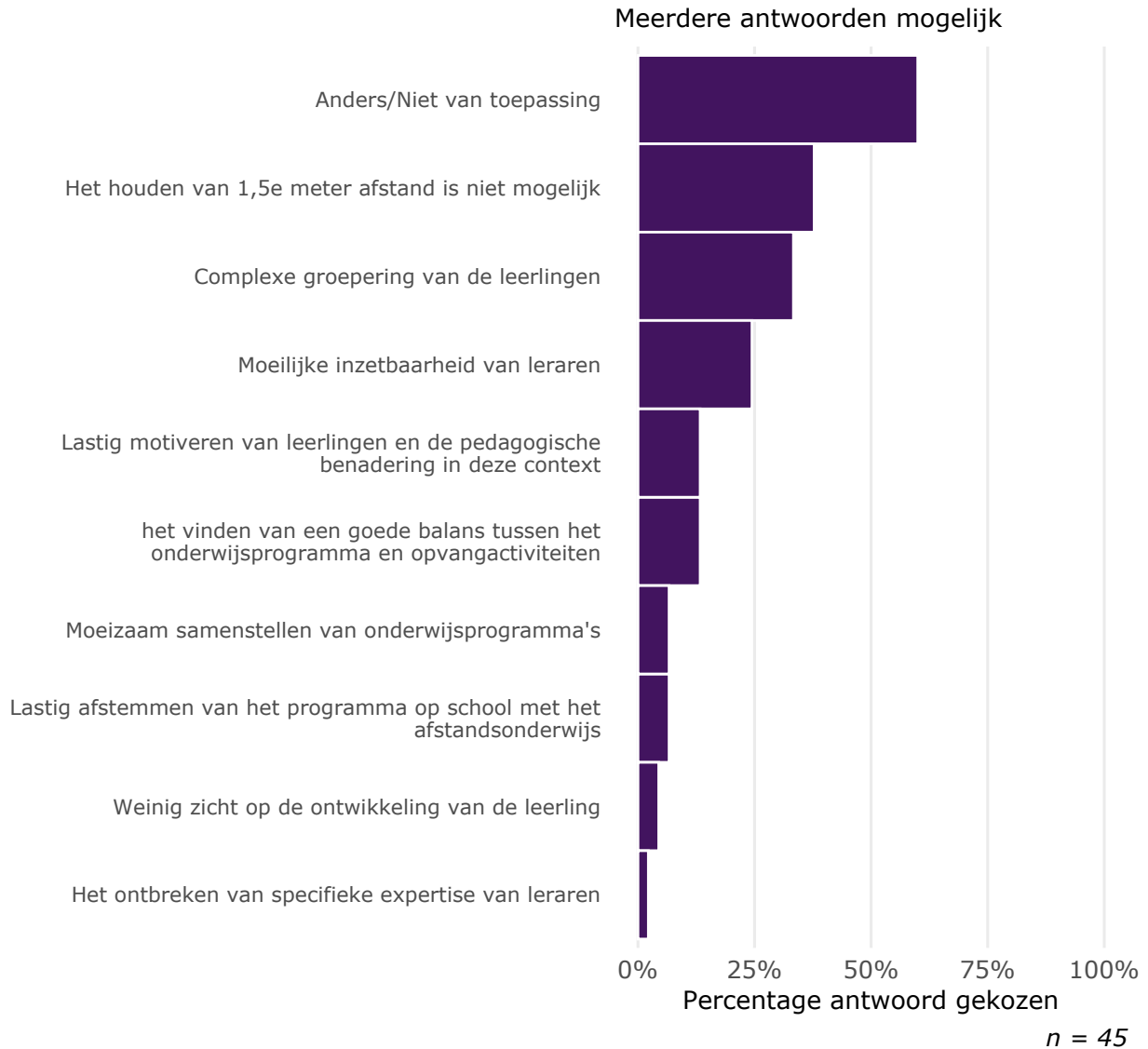
Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud vormgegeven bij onderwijs op school?

- Selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma
- Nadruk op onderhoud en herhaling
- Zoveel mogelijk voortzetten van het reguliere onderwijsprogramma
- Voortzetting van het onderwijsprogramma in een lager tempo
- Geen specifiek uitgangspunt
- Anders/Niet van toepassing
- Weet de respondent niet

n = 49

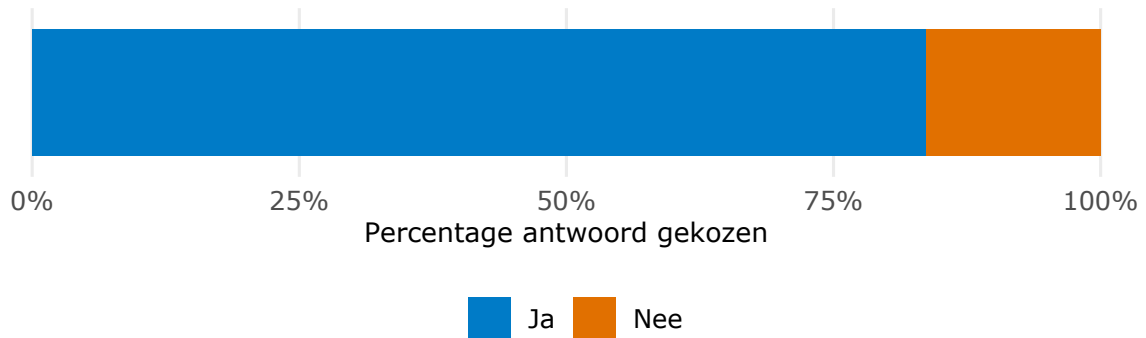
Welke knelpunten ervaart de school bij het verzorgen van onderwijs op school ten tijde van COVID-19?

Voorbeelden uit de categorie 'anders' zijn: onzekerheid van ouders over het naar school komen i.v.m. gezondheidsrisico's; leerlingen hebben moeite met wisselende mensen voor de groep; complexe groepering vanwege de verschillende niveaus van leerlingen

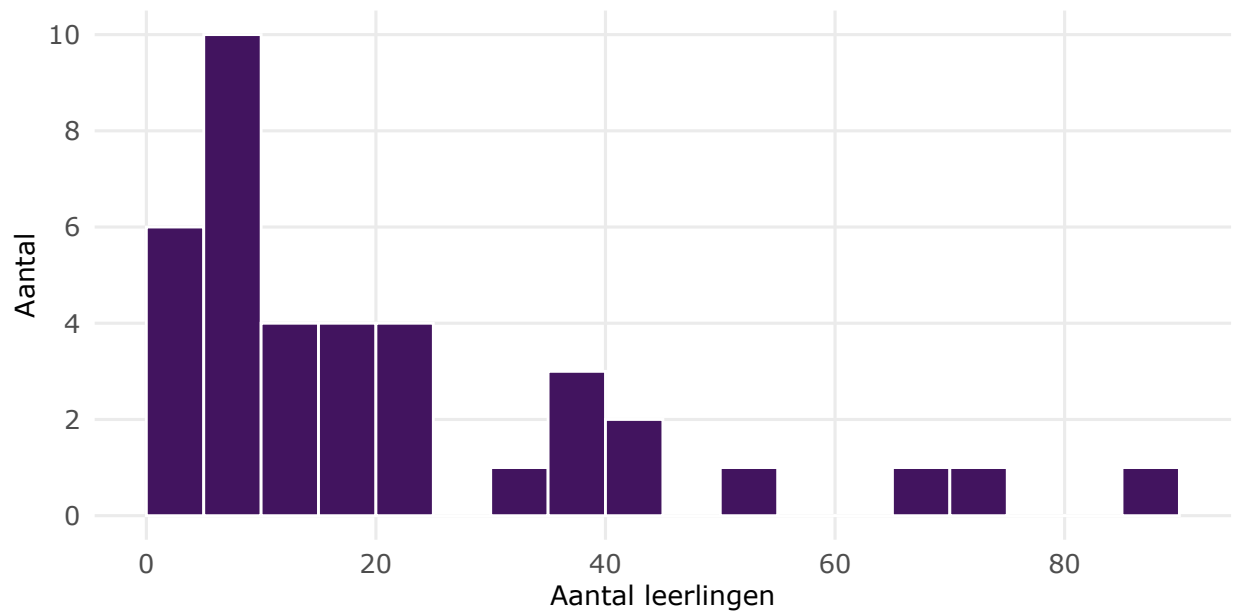
Specifieke groepen

Verzorgt de school onderwijs aan kleuters?

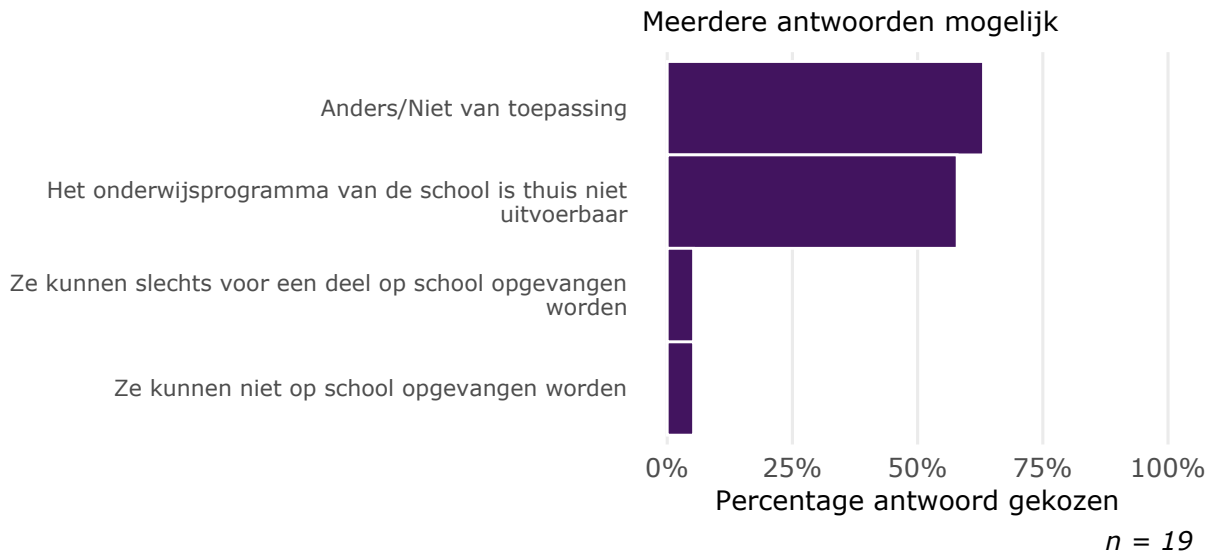
$n = 49$

Indien de school onderwijs aan kleuters verzorgt: aan hoeveel kleuters verzorgt de school onderwijs?

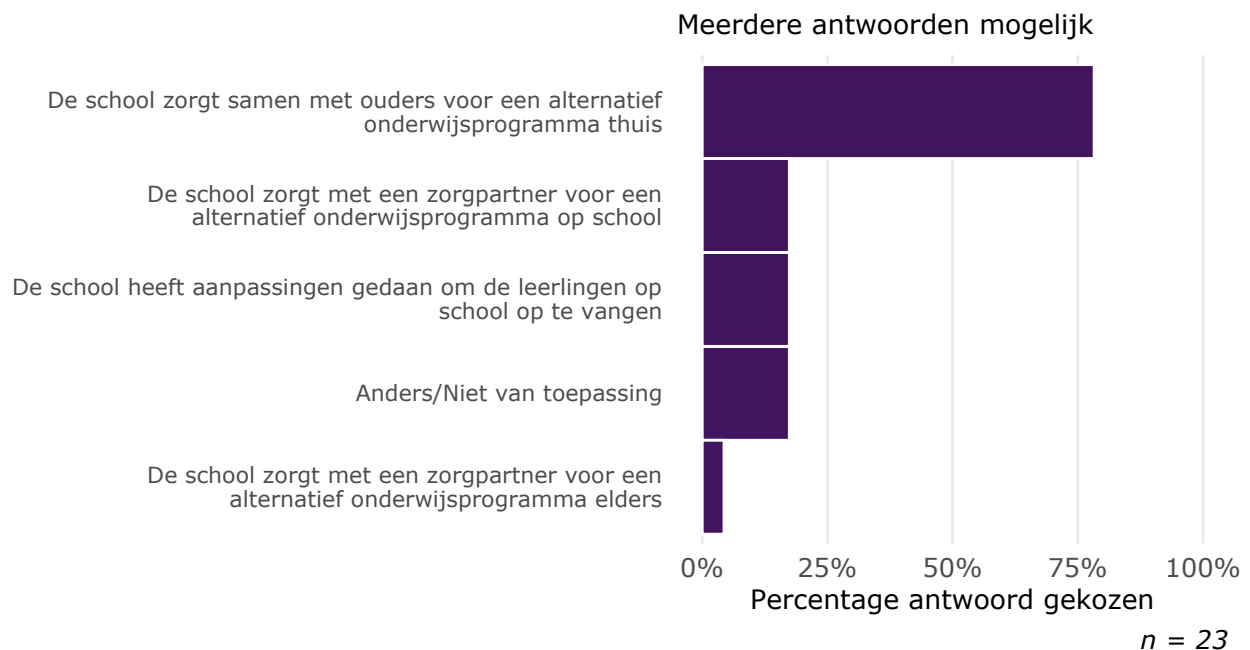

$n = 38$

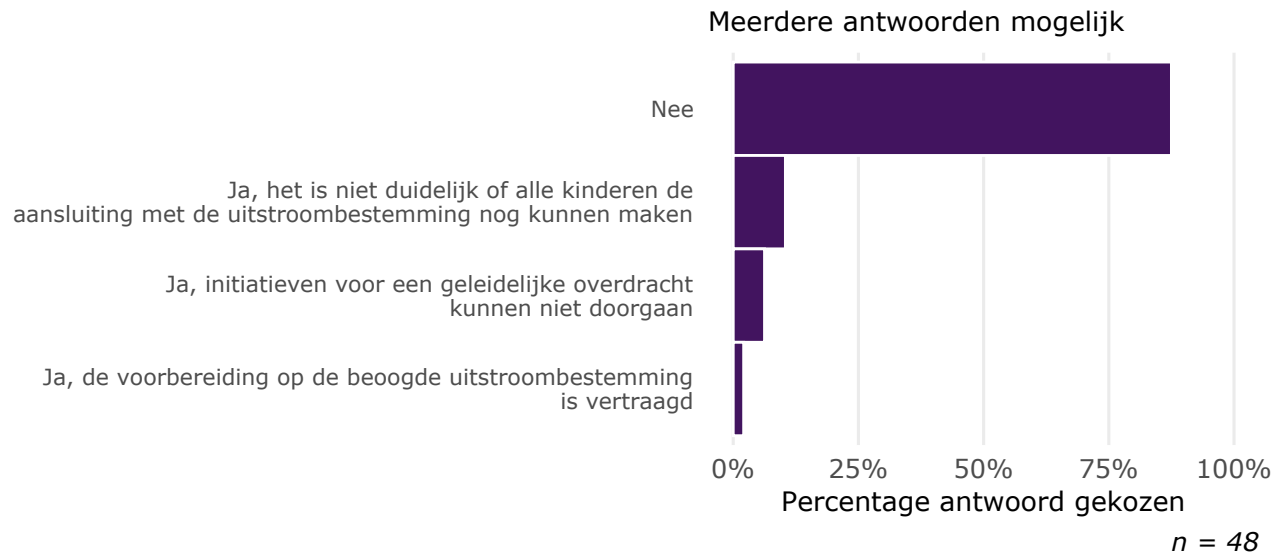
Indien de school knelpunten in het onderwijs aan kleuters ervaart: wat zijn deze?

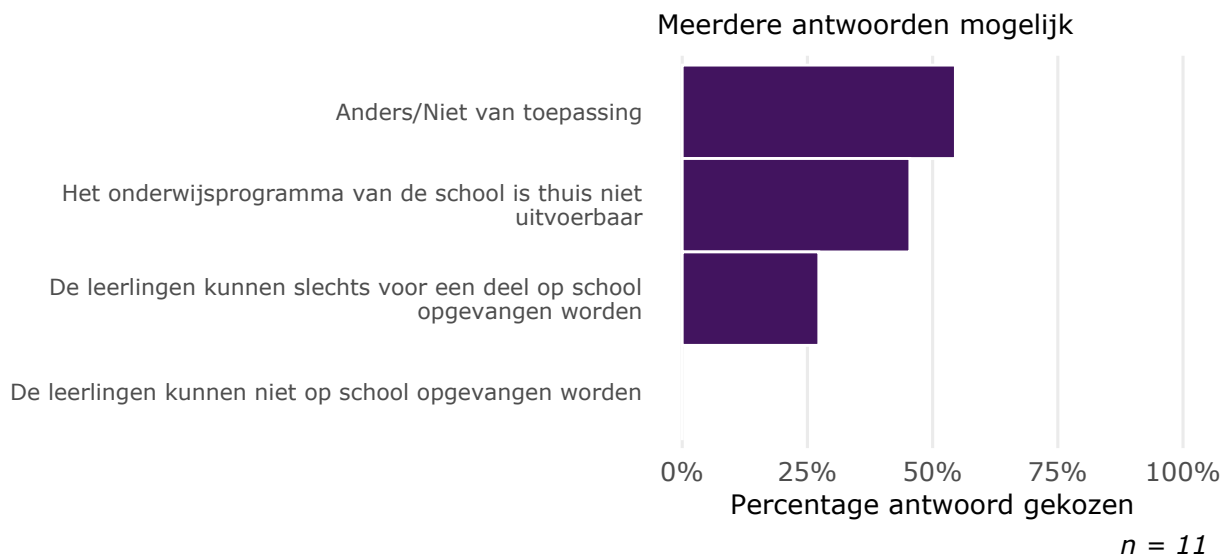
Indien de school geen knelpunten in het onderwijs aan kleuters ervaart, komt dat door de volgende redenen:

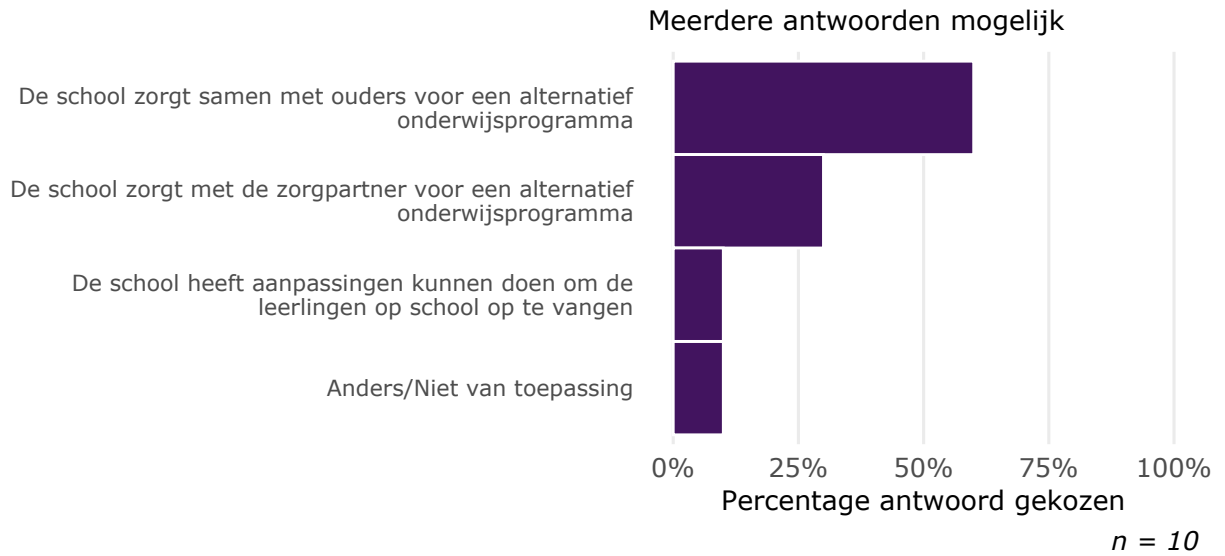
Ervaart de school knelpunten in het onderwijs aan schoolverlaters?

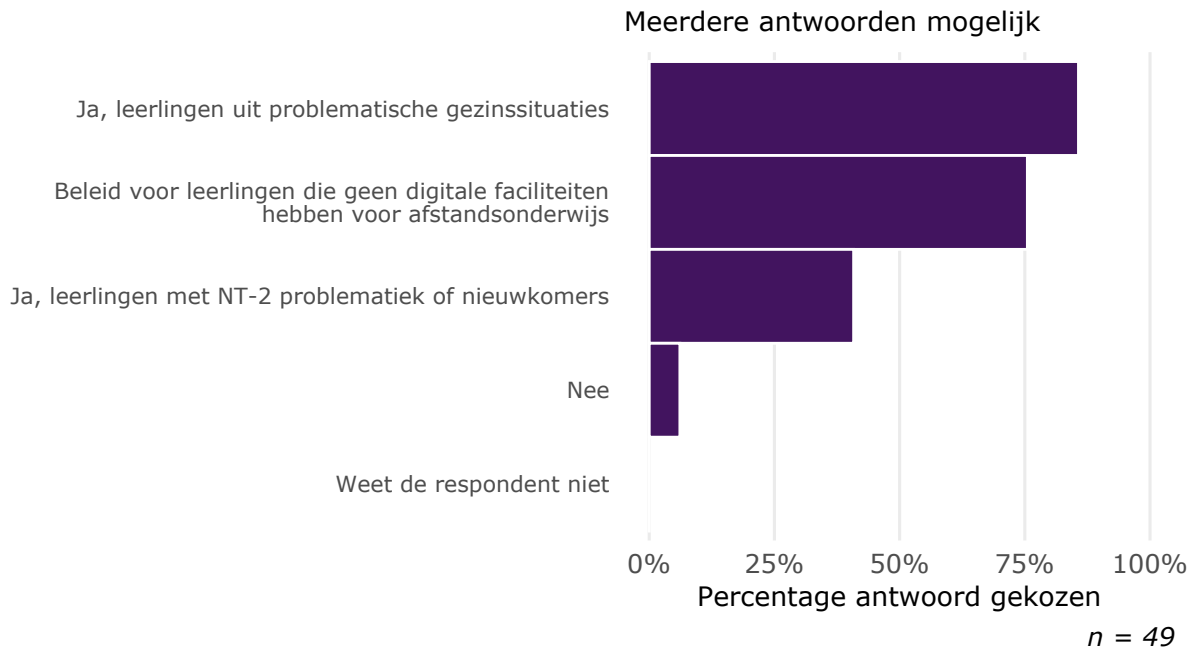
Indien de school knelpunten ervaart in het onderwijs aan (e)mg leerlingen: wat zijn deze?

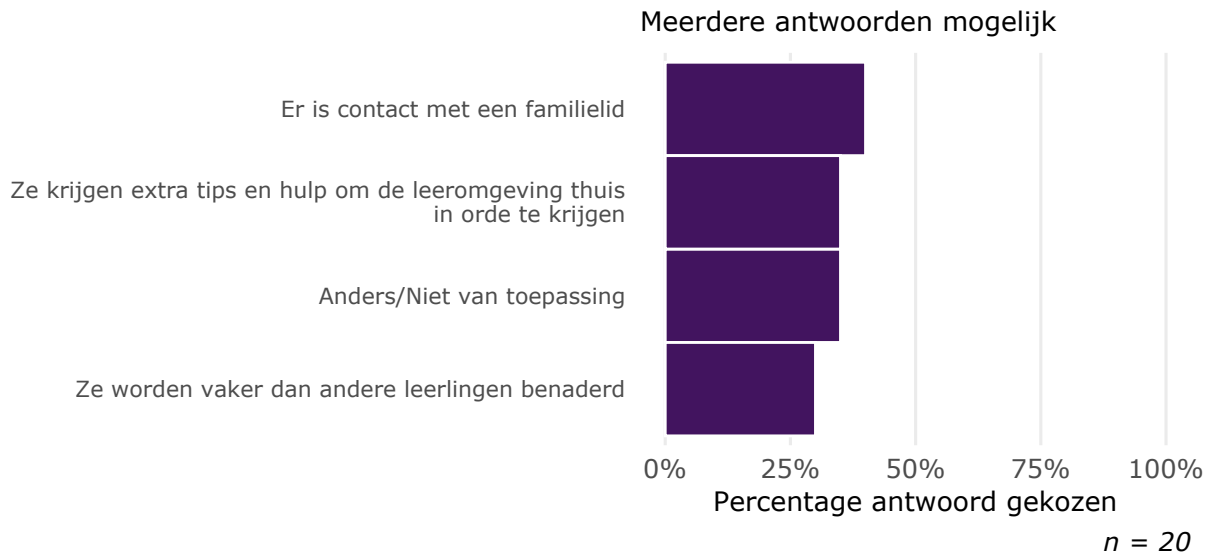
Indien de school geen knelpunten in het onderwijs aan (e)mg leerlingen ervaart, komt dat door de volgende redenen:

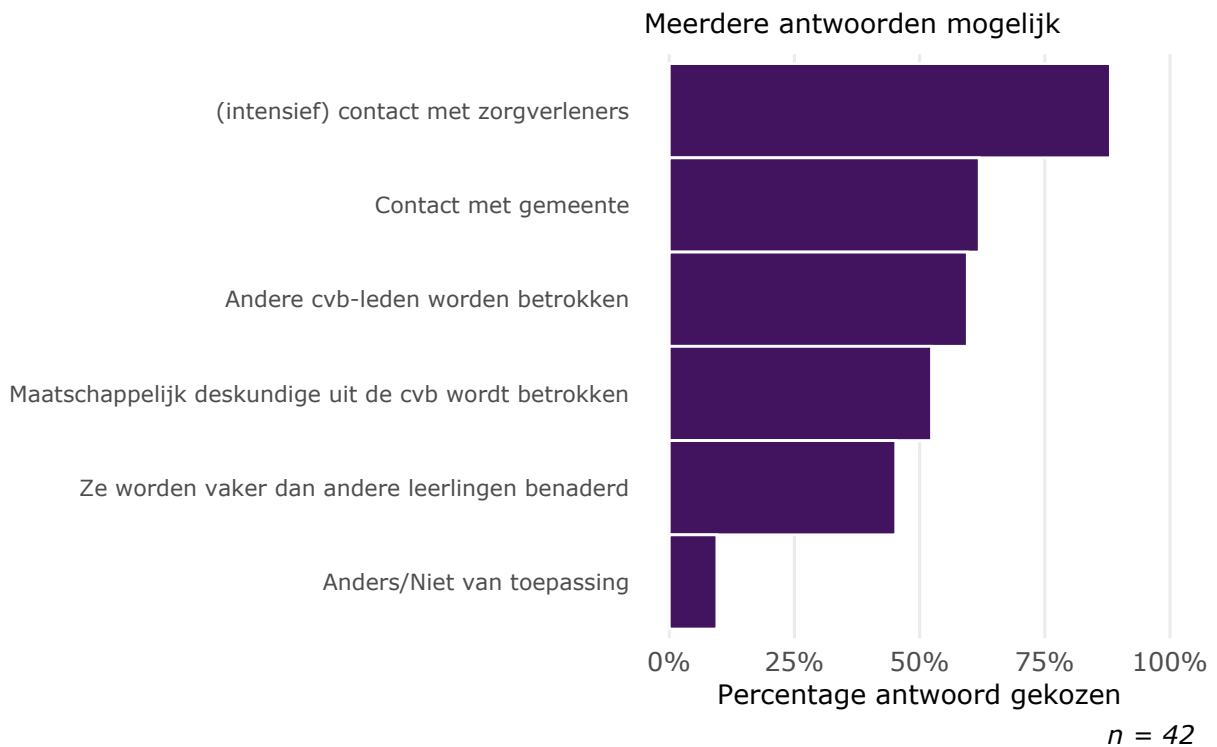
Geven docenten extra aandacht aan specifieke groepen leerlingen?

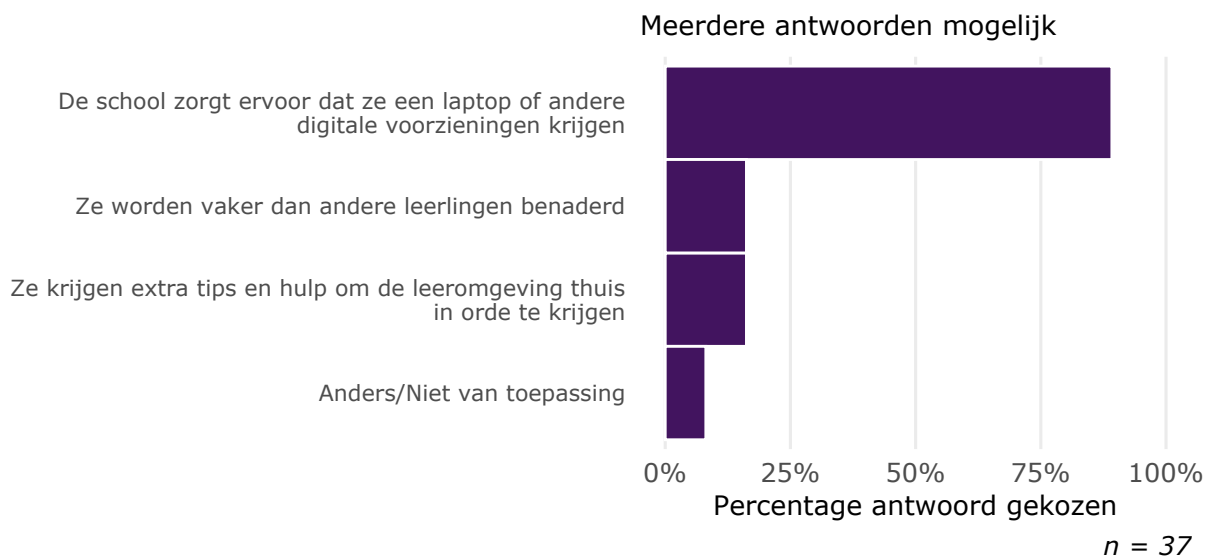
Hoe ondersteunen leraren leerlingen met NT-2 problematiek of nieuwkomers?

Hoe ondersteunen leraren leerlingen uit problematische gezinssituaties?

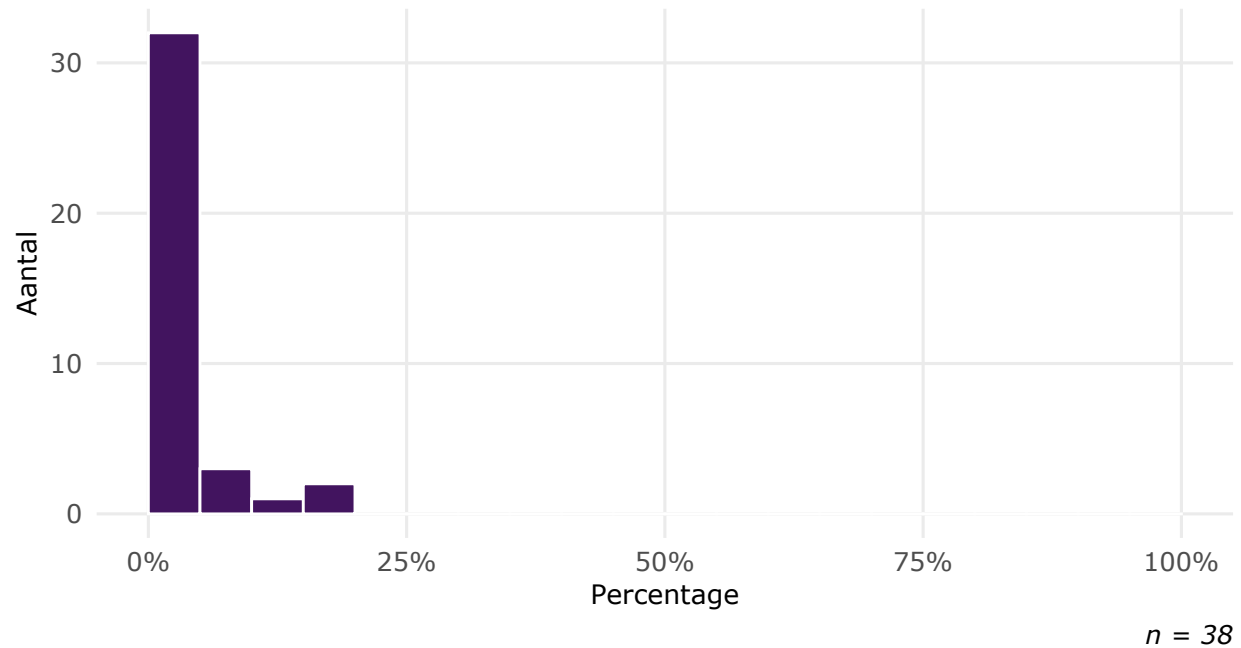

Hoe ondersteunen leraren leerlingen die geen digitale faciliteiten hebben voor afstandsonderwijs?

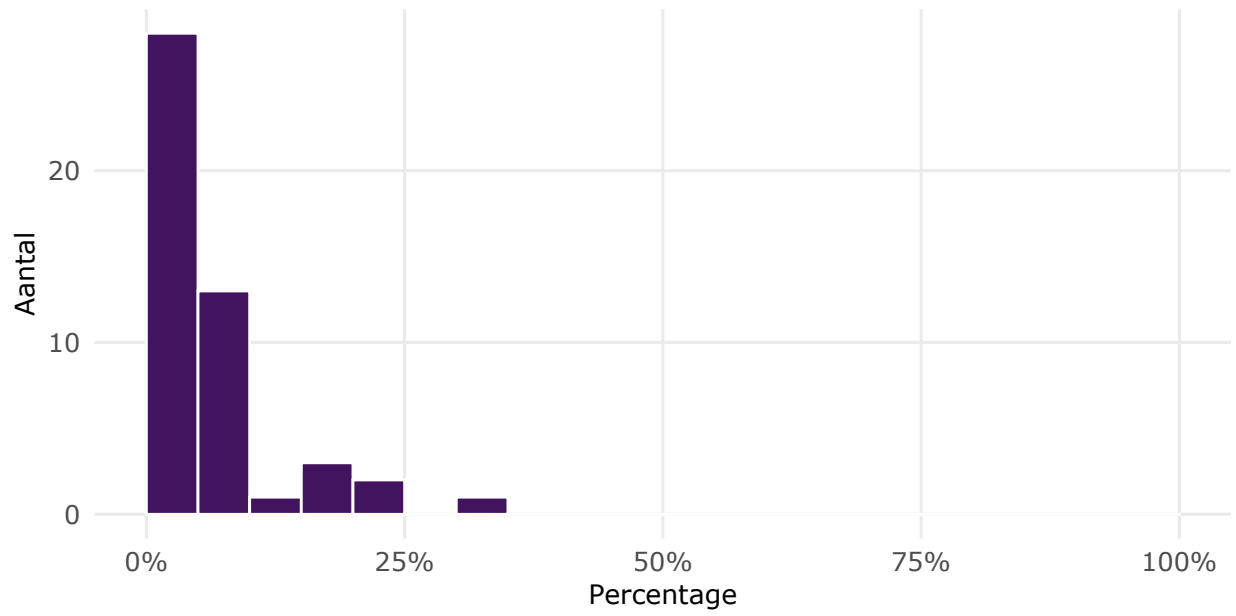

Sociale veiligheid

Bij welk deel van de leerlingen heeft de school geen zicht op de sociale veiligheid thuis?

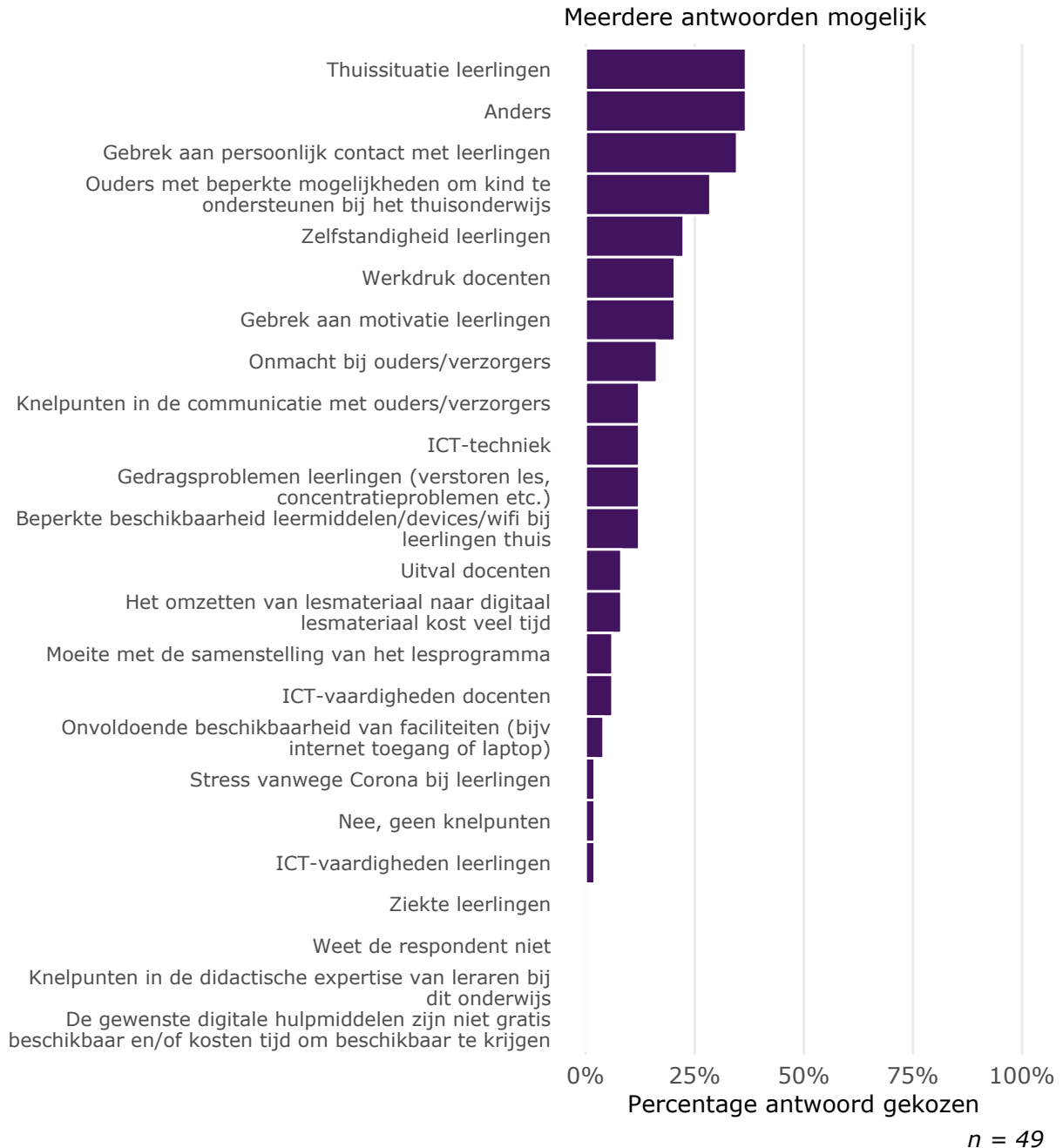
Bij welk deel van de leerlingen op de school maakt de school zich zorgen, omdat de thuissituatie niet veilig genoeg is?

n = 48

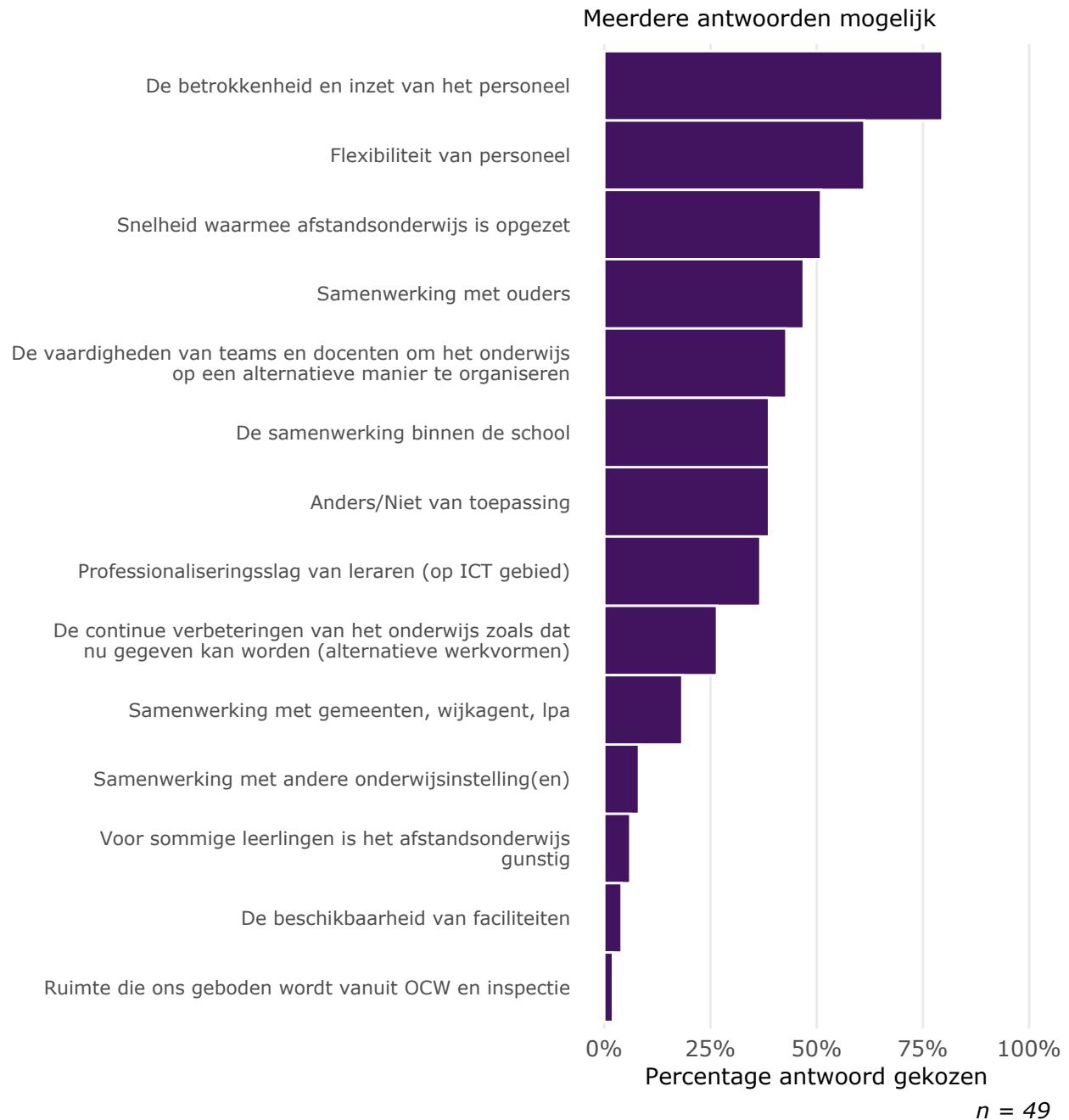
Dilemma's en successen

Wat zijn de voornaamste dilemma's en belemmeringen in relatie tot het organiseren en uitvoeren van aangepast onderwijs?

Voorbeelden uit de categorie 'anders' zijn: het wegvallen van directe zorg en begeleiding, bijvoorbeeld therapie, logopedie en fysiotherapie; de schoolsetting is cruciaal omdat juist dit leerlingen helpt voor te bereiden op uitstroom, dat ontbreekt nu; geen feedback kunnen geven doordat er te beperkt zicht is op de kwaliteit van het werk van de leerling.

Terugkijkend op de afgelopen weken, wat zijn positieve punten volgens de school?

Voorbeelden uit de categorie 'anders' zijn: veel waardering van ouders en onderling in het team en vanuit directie; leerlingen blijken soms zelfstandiger en meer te kunnen dan verwacht; beter beeld van wat er verwacht mag worden van zorgpartners.